

BOSNIA AND HERZEGOVINA
Ministry of Communication and Transport
Directorate of Civil Aviation

Događaj:	Neovlašten ulazak vozila na PSS
Datum, vrijeme i mjesto događaja:	26.05.2021. godine, 09:12, aerodrom
Učesnici u događaju i njihovo stanje:	<ul style="list-style-type: none">- Vozilo (kombi)- Vazduhoplov
Opis događaja:	<p>Podnosilac izvještaja je naveo:</p> <p>Vazduhoplov je bio u prilazu, trebao je javiti FINAL. Osmatram pistu i uocavam vozilo, kako se sa platforme, spojnicom, kreće prema pisti. U tom momentu, radnici Aerodromskog preduzeca, koji su tad bili na platformi, me pozivaju radio vezom i skrecu paznju na to vozilo. Potvrđujem da sam ga i ja vidjela i pitam ih ima li radio vezu. Kazu da je to vojni sanitet. U tom momentu se javlja i osoba iz spornog vozila. Pitam ko mu je odobrio kretanje, i naredjujem da napusti pistu istog momenta. U istom trenutku, pilot aviona se javlja u finalu. Osoba iz saniteta izjavljuje 'da je mislio da je kretanje dozvoljeno, zbog vjezbe' (prim.aut. sveobuhvatna vjezba koja je završena pola sata prije toga). Pilot ponovo javlja final, dajem mu info o kombiju u blizini piste, a u momentu kad odobravam slijetanje, kombi je vec na bezbjednoj udaljenosti, vratio se unazad spojnicom ka platformi. Objasnila sam vozacu da je vjezba završena i da je to bilo kretanje bez odobrenja. Vazduhoplov je sletio u 0916, napustio pistu spojnicom B, nakon cega sanitetsko vozilo trazi odobrenje za izlazak na pistu i voznju do sjevera, sto mu i odobravam, te vozilo napusta pistu u 0919.</p>
Opis postupaka učesnika u događaju:	
Okolnosti pod kojima se događaj desio:	

<p>Preduzete mjere:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Vazduhoplovni subjekt s kojim je događaj u vezi; 2. Organizacione jedinice BHDCA. 	<p>1. Provedena je istraga ovog događaja.</p> <p>Zaključci:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Prema dostavljenom Izvještaju o događaju, dana 26.5.2021. godine kontrolor na dužnosti APP/TWR je uočio i istovremeno upozoren od strane aerodromskog preduzeća, o kretanju sanitetskog vozila sa platforme, te spojnicom prema PSS. -U vrijeme prijavljenog događaja vazduhoplov je bio u prilazu i trebao je javiti FINAL. -Vojno sanitetsko vozilo je bez traženja odobrenja od TWR krenulo preko platforme, spojnicom prema PSS, te je nakon poziva od strane ATCO, postupilo prema procedurama. -Vazduhoplov koji se nalazio u prilazu za slijetanje na stazu, bezbjedno je sletio. -Uvidom u dokumentaciju koja opisuje koordinaciju i postpke koordinacijskih partnera za kretanje na površinama aerodroma, konstatovano je da su postupci koordinacije (komunikacija, frazeologija – G/G komunikacija) u obliku primjera opisani u dokumentu "Sporazum o koordinaciji između BHANSA/JPAKL i ARS a.d. kao operatora aerodroma. -Komunikacija i koordinacija na ovom aerodromu za kretanje na površinama pod nadležnošću JPAKL-a (aerodromi RS a.d. kao operatorom i OSBiH kao korisnikom) odvija se putem radio-stanice zemlja-zemlja, odnosno isključivo putem sredstava veze koja se snimaju (osim u posebno propisanim vanrednim situacijama). -U dokumentu Operativne procedure i instrukcije za rad Odsjeka kontrole letenja (ATC) komunikacija zemlja – zemlja (G/G) navedena je u odjeljku:
---	--

<p>Preduzete mjere:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Vazduhoplovni subjekt s kojim je događaj u vezi; 2. Organizacione jedinice BHDCA. 	<p>Procedure za vanredne situacije (CONTIGENCY procedure) Otkaz radio veze zemlja - zemlja Ponovno uspostavljanje radio veze zemlja – zemlja</p> <p>-Navedeni događaj je prezentovan na Komitetu bezbjednosti aerodroma, kako bi se naglasila obaveza postupanja u skladu sa Sporazumom o koordinaciji između BHANSA/JPAKL-a, Aerodromi RS a.d. – aerodrom i MO/OSBiH sa naglaskom na "Režim kretanja vozila/lica po površinama aerodroma u nadležnosti JPAKL-a i koordinacija", o čemu je donesen i zaključak, koji glasi: <i>Svi članovi Komiteta će u svojim organizacijama obezbijediti da do svakog službenika, kojeg se tiče i na kojeg se odnosi dođe informacija – napomena o obaveznom doslednom primjenjivanju odredbi Sporazuma o koordinaciji sa kontrolom letenja, naglašavajući obavezu traženja i čekanja na dobijanje odobrenja od kontrole letenja za pristup manevarskim površinama.</i></p> <p>2. Stručna lica SMD-a su izvršila analizu ovog događaja.</p>
---	--

Indeks procjene rizika i razlog: (Vidjeti Prilog 2, 3. i 6 ovog Uputstva)	<p>3D prema ICAO metodologiji</p> <p>Ovaj događaj nije prouzrokovao nikakva oštećenja niti ozlede ali je došlo do smetnji, koje je prouzrokovalo kretanje vozila prema PSS, dok je avion bio u fazi prilaza za slijetanje.</p> <p>Što se frekvencije dešavanja tiče, ovakva vrsta događaja nije mnogo vjerovatna da će se desiti.</p>
Prijedlog mjera prevencije: (Bezbjednosne preporuke)	<p>BHANSА je uputila službeni dopis aerodromu i "OSBiH", kao učesnicima u komunikaciji zemlja - zemlja na aerodromu, da se prilikom kretanja po površinama u nadležnosti JPAKL-a, striktno pridržavaju propisane procedure i frazeologije, imajući u vidu ranije zabilježene Safety događaje neovlaštenog kretanja po manevarskim površinama, kao i zaključak sa sjednice Komiteta bezbjednosti Aerodroma.</p> <p>Potrebno je da predstavnik BHANSА-e u Komitetu bezbjednosti aerodroma, prilikom ažuriranja postojećih Sporazuma sa OSBiH i Aerodromi RS a.d. razmotri uvrštavanje dijela kojim bi se za sve korisnike propisao identičan dio s frazeologijom i frekvencijama za komunikaciju s osobama/vozilima, pozivnim oznakama i procedurama, a vodeći računa o uočenim manjkavostima u postojećim Sporazumima, što je bilo predmetom preporuka u ranije prijavljenim Safety događajima.</p>
Prijedlog drugih mjera:	Nema
Da li je potrebno dalje ispitivanje događaja: DA/NE (dati obrazloženje)	
Potpis imenovanog lica koje je radilo na obradi i analizi događaja i datum: (Ako na obradi i analizi radi više imenovanih lica)	Ilija Savatić,
Potpis rukovodioca Odjeljenja i datum:	Marinko Šimunović,